

"ҚАЗАҚСТАН ҚОР БИРЖАСЫ" АҚ

"Қазақстан қор Биржасы" АҚ
Басқармасының шешімімен

(2021 жылдың 23 маусымындағы
№ 61 отырыс хаттамасы)
б е к і т і л г е н

2021 жылдың 07 шілдесінен бастап
қолданысқа енгізілді

Қазақстандық эмитенттердің акцияларына фьючерстердің **ЕРЕКШЕЛІГІ**

Алматы қ.

2021

ТҮЗЕТУЛЕР ПАРАҒЫ

1. № 1 өзгертулер мен толықтырулар:

- "Қазақстан қор биржасы" АҚ Басқармасының шешімімен бекітілген (2022 жылдың 13 желтоқсанындағы № 145 отырыс хаттамасы);
- 2023 жылдың 05 қаңтарынан бастап қолданысқа енгізілді.

Осы Маманданым "Қазақстан қор биржасы" АҚ (бұдан әрі – Биржа) "Биржалық қызметті жүзеге асыру ережелері" атты ішкі құжатына сәйкес әзірленді және сауда-саттықты өткізудің стандартты шарттарын, параметрлерін, қазақстандық эмитенттер акцияларына фьючерстердің (бұдан әрі – фьючерстік келісімшарт) бойынша міндеттемелердің туындау, өзгеру және тоқтатылу тәртібін анықтайды.

1 тарау. ФЬЮЧЕРСТІК КЕЛІСІМШАРТ ЖАСАСУ

1. Осы Маманданымда Биржаның "Биржалық қызметті жүзеге асыру ережелері" ішкі құжатында және Биржаның басқа да ішкі құжаттарында анықталған ұғымдар пайдаланылды.
2. Сауда-саттықты өткізу шарттары мен параметрлері осы Маманданыммен анықталатын фьючерстік келісімшарттардың базалық активтері, эмитенттері қазақстандық акционерлік қоғамдар болып табылатын, акциялар (бұдан әрі – акциялар) болып табылады.
3. Фьючерстік келісімшартпен сауда-саттық жүргізудің негізгі параметрлері осы Маманданымның қосымшасында белгіленген.
4. Фьючерстік келісімшартпен сауда-саттық жүргізу кезінде баға базалық активтің бірлігі үшін қазақстандық теңгемен көрсетіледі.
5. Фьючерстік келісімшартпен сауда-саттық айналыстың төрт мерзіміне ашылады (*осы абзац Биржа Басқармасының 2022 жылдың 13 желтоқсанындағы шешімімен өзгертілген*).
Фьючерстік келісімшарттың ең жақын орындау мерзімімен айналысы аяқталғаннан кейін осындай келісім-шартты орындаудың ең ұзақ мерзімімен сауда-саттық ашылады.
6. Фьючерстік келісімшарттың басталу күні – тоқсанның басына келетін айдың бесінші күні: қаңтар, сәуір, шілде және қазан¹ (*осы абзац Биржа Басқармасының 2022 жылдың 13 желтоқсанындағы шешімімен өзгертілген*).
Егер фьючерстік келісімшарт айналысының басталу күні мереке немесе демалыс күніне келетін болса, онда фьючерстік келісімшарттардың биржалық сауда-саттықтары өткізілетін одан кейінгі ең жақын жұмыс күні айналыстың басталу күні болып табылады.
7. Фьючерстік келісімшарттың соңғы күні – тоқсанның соңындағы айдың үшінші бейсенбісі: наурыз, маусым, қыркүйек және желтоқсан.
Егер тоқсанның соңындағы айдың үшінші бейсенбісі мереке немесе демалыс күніне түссе, айналымның соңғы күні осы айдың үшінші бейсенбісінің алдындағы соңғы сауда-саттық күні болып табылады.
(*Осы тармақ Биржа Басқармасының 2022 жылдың 13 желтоқсанындағы шешімімен өзгертілген*)
8. Осы Маманданымның 18 және 19 тармақтарында көзделген жағдайларды қоспағанда, фьючерстік келісімшартты орындаудың 8 күні оның айналысының соңғы күні болып табылады.
9. Фьючерстік келісімшартпен сауда-саттық жүргізудің қосымша әдісі тікелей мәмілелер жасасу әдісі болып табылады

2 тарау. ФЬЮЧЕРСТІК КЕЛІСІМШАРТ БОЙЫНША МІНДЕТТЕМЕЛЕР

10. Фьючерстік келісімшарт бойынша міндеттемелерді орындау базалық активті жеткізусіз жүзеге асырылады, бұл ретте мұндай келісімшарттың тараптары мөлшері базалық актив мәнінің өзгеруіне байланысты болатын осы Маманданымның 12 тармағының 1) және

¹ Басқарма шешімінде белгіленген күннен бастап фьючерстік келісімшартпен сауда-саттықты ашуға жол берілетін биржалық сауда-саттықтың бастапқы кезеңін қоспағанда, осы Маманданымда көрсетілген күн фьючерстік келісімшарттың айналысы басталған күні болып табылады (*осы сілтеме Биржа Басқармасының 2022 жылдың 13 желтоқсанындағы шешімімен енгізілген*).

2) тармақшаларына сәйкес бір-біріне теңгемен ақша сомасын (вариациялық маржаны) төлеуге міндетті.

11. Вариациялық маржа Биржаның "Орталық контрагентпен мәмілелер бойынша клирингілік сессияларды өткізу регламенті" атты ішкі құжатына сәйкес Биржаның клирингілік сессияны өткізу барысында есептеледі және фьючерстік келісімшарт жасалған бірінші күннен бастап оны орындау күнін қоса алғандағы кезеңде төленеді.

12. Вариациялық маржаны есептеу үшін келесі формулалардың бірі қолданылады:

1) вариациялық маржаны есептеу бұрын жүзеге асырылмаған фьючерстік келісімшарт бойынша вариациялық маржаны есептеу кезінде:

$$VM_0 = (P_{last} - P_{fut}) \times \frac{S_{tick}}{tick}, \text{ мұндағы}$$

VM_0 – математикалық дөңгелектеу ережелері бойынша үтірден кейін екінші белгіге дейін дөңгелектелген вариациялық маржаны есептеу бұрын жүзеге асырылмаған фьючерстік келісімшарт бойынша вариациялық маржаның мөлшері;

P_{last} – Биржаның "Қаржы құралдарының тәуекел-параметрлерін анықтау әдістемесі" атты ішкі құжатына сәйкес анықталған фьючерстік келісімшарттың ағымдағы (соңғы) есептесу бағасы;

P_{fut} – фьючерстік келісімшартты жасасу бағасы;

S_{tick} – осы Ерекшелікке қосымшаға сәйкес анықталған фьючерстік келісімшарт бағасының минималды өзгеруінің құны;

$tick$ – осы Ерекшелікке қосымшаға сәйкес анықталған келісімшарт бағасының минималды өзгеруі;

2) бұрын вариациялық маржаны есептеу жүзеге асырылған келісімшарт бойынша вариациялық маржаны есептеу кезінде:

$$VM = (P_{last} - P_{previous}) \times \frac{S_{tick}}{tick}, \text{ мұндағы}$$

VM – математикалық дөңгелектеу ережелері бойынша үтірден кейін екінші белгіге дейін дөңгелектенген, вариациялық маржаны есептеу бұрын жүзеге асырылған фьючерстік келісімшарт бойынша вариациялық маржаның мөлшері;

$P_{previous}$ – фьючерстік келісімшарттың алдыңғы есептесу бағасы (немесе фьючерстік келісімшарттың бастапқы есептесу бағасы).

13. Вариациялық маржаны төлеу бойынша міндеттемелерді орындау Биржаның "Қаржы құралдарымен мәмілелер бойынша клирингілік қызметті жүзеге асыру ережесі" атты ішкі құжатында (бұдан әрі – Клирингілік ережелер) белгіленген тәртіппен және мерзімде жүзеге асырылады. Бұл ретте:

1) Егер вариациялық маржа оң болса, онда вариациялық маржаны төлеу жөніндегі міндеттеме фьючерстік келісімшартты сатушыда туындайды;

2) Егер вариациялық маржа теріс болса, онда есептелген вариациялық маржаның абсолюттік шамасына тең сомада вариациялық маржаны төлеу жөніндегі міндеттеме фьючерстік келісімшартты сатып алушыда туындайды.

14. Фьючерстік келісімшартты орындау бағасы Биржаның "Қаржы құралдарының тәуекел-параметрлерін анықтау әдістемесі" атты ішкі құжатына сәйкес сауда-саттық күнінің қорытындылары бойынша оны орындау күні есептелген осындай фьючерстік келісімшарттың базалық активінің есептесу бағасына сәйкес келеді.

3 тарау. ФЬЮЧЕРСТІК КЕЛІСІМШАРТ БОЙЫНША МІНДЕТТЕМЕЛЕРДІ ТОҚТАТУ НЕГІЗДЕРІ

15. Фьючерстік келісімшарт бойынша міндеттемелер оны орындау нәтижесінде осы келісімшарттың айналым мерзімі аяқталғаннан кейін толығымен тоқтатылады.
16. Фьючерстік келісімшарт бойынша сауда-саттыққа қатысушының міндеттемелері мұндай қатысушыда фьючерстік келісімшарт бойынша сол базалық активпен және оның міндеттемелері мөлшерінде Клирингілік ережелерде көзделген тәртіппен және мерзімдерде айналыс мерзімімен қарсы талаптардың туындауы нәтижесінде толығымен тоқтатылады.
17. Фьючерстік келісімшарт бойынша міндеттемелер Клирингілік ережелерде көрсетілген өзге де негіздер бойынша олар белгілеген тәртіппен тоқтатылуы мүмкін.

4 тарау. ЕРЕКШЕ ШАРТТАР

18. Биржалық сауда-саттықта фьючерстік келісімшарттың өтініші тоқтатыла тұрған немесе тоқтатылған немесе фьючерстік келісімшарттың базалық активі болып табылатын акциямен ұйымдастырылған сауда-саттық тоқтатыла тұрған жағдайда, Биржа Басқармасы мынадай шешімдердің бірін немесе бірнешеуін қабылдауға құқылы:
 - 1) фьючерстік келісімшарт айналысының соңғы күнінің күнін өзгерту туралы;
 - 2) фьючерстік келісімшартты орындау күнінің күнін өзгерту туралы;
 - 3) ағымдағы (соңғы) есептік бағаның өзгеруі және/немесе вариациялық маржаны есептеу және аудару тәртібін анықтау туралы.
19. Егер оның соңғы күні жұмыс істемейтін күн болып жарияланса, Биржа айналыстың соңғы күнінің күнін және/немесе фьючерстік келісімшартты орындау күнінің күнін өзгертуге құқылы.
20. Егер Биржа Басқармасының шешімімен өзгеше көзделмесе, Биржа Басқармасы осы Маманданымның 18 және 19 тармақтарына сәйкес қабылдаған шешім (шешімдер) күшіне енген сәттен бастап бұрын жасалған фьючерстік келісімшарттар бойынша қолданыстағы міндеттемелердің шарттары көрсетілген шешім (шешімдер) ескеріле отырып өзгертілген болып есептеледі.

5 тарау. ТҰЖЫРЫМДЫ ҚАҒИДАЛАР

21. Осы Маманданымға енгізілетін өзгертулерді және/немесе толықтыруларды уақтылы енгізу (өзектілендіру) үшін жауапкершілік сауда-саттық бөлімшелеріне жүктеледі.
22. Осы Маманданым қажеттілігіне қарай, бірақ осы Маманданым қолданысқа енгізілген күннен бастап есептелетін әрбір үш жылда кемінде бір рет өзектілендіруге жатады.

Басқарма Төрайымы

А.Ө. Алдамберген

Қазақстандық эмитенттердің
акцияларына фьючерстердің
маманданымына

ҚОСЫМША

**Қазақстандық эмитенттердің акцияларына фьючерстермен
САУДА-САТТЫҚ ЖҮРГІЗУ ПАРАМЕТРЛЕРІ**

№	Фьючерстің атауы	Базалық активтің коды	Базалық актив	Лот, базалық актив данасы	Бағаның минималды өзгеруі, теңге	Бағаның минималды өзгерісінің құны, теңге
1	2	3	4	6	7	8
1.	"Қазақстан Халық жинақ банкі" АҚ жай акцияларына Фьючерс	HSBK	"Қазақстан Халық жинақ банкі" АҚ жай акциялары	100	0,01	1
2.	"Қазатомөнеркәсіп" ҰАК " АҚ жай акцияларына Фьючерс	KZAP	"Қазатомөнеркәсіп" ҰАК " АҚ жай акциялары	1	0,01	0,01